

[Poul Hartling.]

dyrere. Mellem finanslovens bevillingstal og statsregnskabet's udgiftstal ligger jo et års prisstigninger, så afstanden imellem bevillingernes beløb og beløbet for de udførte anlæg er endnu større, end tallene viser.

Men netop denne praksis er også i sig selv med til at fremkalde prisstigninger. Når der er større bevillinger, end der er arbejdskraft til, så udgår der fra selve dette forhold, altså fra staten selv, et efterspørgselspres. Det er vist uimodsigeligt, at der fra statens ordninger, fra dens udgiftspolitik, også fra dens anlægspolitik, er udgået et klart efterspørgselspres, ja, en forøgelse af efterspørgselspresset også nu, hvor vi netop har kæmpet så stærkt for at dæmpe dette efterspørgselspres. Der er derfor i den inflationsudvikling, som er i gang, al grund til, at vi i den offentlige udgiftspolitik ikke blot overvejer, om vi har råd til, for det må vi selvfølgelig først overveje, men dernæst også, om vi har mulighed for at få tingene gennemført.

Alle partier har grund til at overveje dette, men regeringen, der har administrationen, må selvfølgelig i første række tage ansvaret for, om man bevilger projekter, der ikke er gennemførlige. Jeg kan ikke gå i enkeltheder her, men det er måske værd at nævne et par eksempler. I foråret 1964 lagde regeringen stor vægt på, at der bevilgedes ca. 26½ mill. kr. til udbygning af statshospitalerne, men ved finansårets slutning havde regeringen kun anvendt knap 16 mill. kr. heraf til disse formål. Bevillinger på ca. 10 mill. kr. blev trukket tilbage ved tillægsbevillingsloven og yderligere godt ½ mill. kr. bortfaldt som uudnyttede ved regnskabet's afslutning. Giver det ikke noget at tænke på?

Jeg kunne nævne en bevilling på 1,5 mill. kr. til detailprojektering af laboratoriebygninger for statens byggeforskningsinstitut, som skulle sætte instituttet i stand til bedre at anvise veje til forbedring og effektivisering af byggeriet, og en lang række bevillinger til rationaliseringsinvesteringer inden for statsbaner og havne, 1 mill. kr. til påbegyndelse af et blindeinstitut i København og 2 mill. kr. til sanering af usunde bydele; af disse 2 mill. kr. er der kun brugt 118.000 kr. Dette er kun eksempler i flæng; der

kan findes flere, men de tegner et billede, som gør tingene tydelige nok.

I forbindelse med, at vi foreslår en bedre ordning af statens udgiftspolitik, er der også grund til at overveje statsadministrationen. Det må være vigtigt, om vi kunne nå til en forenkling og en rationalisering. Vi peger på, at et organ, som er uafhængigt af statsadministrationen, kunne bistå folketinget. En sådan administrationsombudsmand, som man har kaldt det, skulle selv kunne foreslå forenkling, men skulle også kunne modtage forslag til praktiske forenklinger. En decentralisation, som lagde mange afgørelser ud til lokale myndigheder, ville være et værdifuldt led i en sådan forenkling. En undersøgelse bør også foretages af, om det er hensigtsmæssigt at bevare de såkaldte dobbeltstillinger i statsadministrationen i det nuværende omfang.

Efter disse linjer ville vi fra venstre foreslå, at man tog fat på problemerne om statens udgiftspolitik, og efter de samtaler, som vi har ført med repræsentanter fra det radikale venstre, er det blevet klart, at de to partier har et fælles syn på disse spørgsmål.

Skal vi kunne bremse inflationen, må vi også se på forholdene omkring indkomstpoltikken; det skal vi ikke mindst for beskæftigelsens skyld. Også vi ser det som noget afgørende, at vi ikke mister det store gode, at arbejdsløsheden er bragt ned til et minimum. Vi har i det førnævnte oplæg til venstres landsmøde peget på hovedlinjer i en moderne indkomstpoltik, og jeg skal derfor ikke her komme nærmere ind på dette emne, men blot sige, at jeg tror, det er nødvendigt, at vi kommer bort fra den hidtidige praksis med den ansvarlige regering som passiv og tavs tilskuer, der først bagefter, når udviklingen er løbet af sporet, farer ud på en straffeekspedition med højere skatter og højere afgifter. Der er hverken megen sammenhæng eller megen fremtid i en sådan politik. En indkomstpoltisk vurdering, som kan hjælpe til, at lønforhandlingerne føres på et reelt grundlag, må naturligvis også få indflydelse på den lønpolitik, som staten selv fører over for sine tjenestemænd. Konflikter på livsvigtige områder af et omfang, som alvorligt belaster landets økonomi, må henvises til en dertil indrettet domstol.